(מ) חָלָב (יג) בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל שָׁבוּעוֹת, וְנִרְאֶה לִי הַטַּעַם שֶׁהוּא (יד) כְּמוֹ הַשֵּׁנִי תַּבְשִׁילִין שֶׁלּוֹקְחִים בְּלֵיל פֶּסַח זֵכֶר לַפֶּסַח וְזֵכֶר לַחֲגִיגָה, כֵּן אוֹכְלִים מַאֲכַל חָלָב וְאַחַר כָּךְ מַאֲכַל בָּשָׂר, וּצְרִיכִין לְהָבִיא עִמָּהֶם (טו) שְׁתֵּי לֶחֶם (טז) עַל הַשֻּׁלְחָן שֶׁהוּא בְּמָקוֹם הַמִּזְבֵּחַ, וְיֵשׁ בָּזֶה (יז) זִכָּרוֹן לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁהָיוּ מַקְרִיבִין בְּיוֹם הַבִּכּוּרִים:

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב

תצה אֵיזֶה מְלָאכוֹת אֲסוּרִים בְּיוֹם טוֹב. וּבוֹ ד' סְעִיפִים:

א א כָּל מְלָאכָה (א) הָאֲסוּרָה בְּשַׁבָּת (ב) אֲסוּרָה בְּיוֹם טוֹב, (ב) חוּץ מִמְּלָאכָת אֹכֶל נֶפֶשׁ, (ג) בְּרוּחוּץ מֵהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה, (ד) * ג וְכֵן מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ (ה) שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָם (ו) מֵאֶתְמוֹל. הַגָּהּ:

א מִשְׁנָה בֵּיצָה ל"ו (ע"ב) וּמְגִלָּה ד' (ע"ב).
ב מִשְׁנָה וּגְמָרָא בֵּיצָה י"ב (ע"א) וּכְבֵית הִלֵּל.
ג בְּרַיְיתָא מְגִלָּה שָׁם וּכְרַבִּי יְהוּדָה.

בֵּאֵר הֵיטֵב

בַּלַּיְלָה כְּלַל וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה מֻבְטָח לוֹ שֶׁיִּשָּׁלִים שְׁנָתוֹ וְלֹא יָאֳרַע לוֹ שׁוּם נֶזֶק. וּבַבֹּקֶר אֵין לְבָרֵךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם וְלֹא עַל טַלִּית קָטָן, וּבִרְכַת הַתּוֹרָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ, אַף הָרוֹצֶה לָצֵאת יְדֵי סָפֵק יִשְׁמַע בִּרְכַת הַתּוֹרָה מֵאַחַר וְיִתְכַּוֵּן לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה. מִכָּן אֲבָרְהָם (רי"ש הסימן) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן רל"ה דְּצָרִיךְ לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים כֵּיוָן שֶׁאֵין קוֹרֵא עַל מִשְׁתֶּה. לֵיל שְׁבוּעוֹת אָסוּר בְּזִוּוּג, וְאִם חָל לֵיל טְבִילָתָהּ יִשְׁמֹשׁ. סַפֵּר הַכַּוָּנוֹת (דרושי חג השבועות דרוש א): (מ) **חָלָב.** יֵשׁ הָרַבֶּה טְעָמִים, וּמָצָאתִי כָּתוּב הַטַּעַם בְּזֹהַר (ח"ג צז:) שֶׁאוֹתָן שִׁבְעָה שְׁבוּעוֹת הָיוּ לְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעָה נְקִיִּים דְּגִמַּת אִשָּׁה מְנִדָּתָהּ, וְיָרְדוּ דָּם נֶעְכָּר וְנַעֲשָׂה חָלָב, וְהֵינוּ מִדִּין לְרַחֲמִים. וּמִנְהָג אֲבוֹתֵינוּ תּוֹרָה הִיא, אַף יֵשׁ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי אִפּוּר, וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן פ"ט (ס"א) דְּאֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק בְּבִרְכַת הַמָּזוֹן אִם אֵינוֹ אוֹכֵל גְּבִינָה קָשָׁה, וְיִזָּהֵר לִקַּח מִפֶּה אַחֶרֶת. עַד כָּאן לְשׁוֹן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו). וּבְשַׁעֲרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט אות ג) כָּתַב אֲנִי נוֹהֵג לֶאֱכֹל דְּבַשׁ וְחָלָב וּמְבָרֵךְ בִּרְכַת הַמָּזוֹן וְאוֹכֵל בָּשָׂר, וְכֵן כָּתַב שְׁלָ"ה (שבועות פרק נר מצוה אות ח). וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תק"ס (ס"א) דְּחָלָב שֶׁנֶּחְלַב בְּיוֹם טוֹב עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי יֵשׁ לְנָהֹג בּוֹ אִסּוּר וְאֵין לְשַׁנּוֹת, אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי יֵשׁ לְהַתִּירוֹ, וְכֵן הַסְכֶּמֶת הַט"ז וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם (ס"ז סק"ג וּמג"א סק"ג) דְּלֹא כְּמַהֲרַ"שׁ ל (ש"ש ביצה פ"א ס"ו א) שֶׁהַתִּיר, וְכֵן כָּתַב בְּתְשׁוּבַת חוּט הַשָּׁנִי סִימָן ל"א וּבְתְשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה סִימָן (ל"ז) [ל"ן], וְסֵיַם מִכָּל מָקוֹם אִם הָיִיתִי בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין הַהֵּתֵר לֹא הָיִיתִי מוֹחֶה בְּיָדָם. כָּתַב אֵלִיָּה זוּטָא (סק"ז) בְּשֵׁם הַכָּלְבּוֹ (סי' קו) דְּבְשָׁבוּעוֹת יֵשׁ נוֹהֲגִין לֶאֱכֹל גְּבִינָה בִּסְעוּדַת מִנְחָה אַף שֶׁאֵין שָׁם שָׁעוֹת מִפְּעוּדַת שַׁחֲרִית, וּבְלַבְּךָ שֶׁיִּרְחַץ פָּנָיו וְלַחֲצֹץ שִׁנָּיו לְהוֹצִיא הַבָּשָׂר. וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס"ק יא). אֵין לְהִתְעַנּוֹת בְּשָׁבוּעוֹת אֲפִלּוּ תַּעֲנִית חֲלוֹם. מַהֲרַ"ל (הל' יום טוב) וְהָאַחֲרוֹנִים. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) כְּשֶׁאוֹפֶה פַּת עִם הַחֻמְאָה יִזָּהֵר לְהַפְסִיק הַתַּנּוּר לָהּ, וְגַם צָרִיךְ מִרְדָּה חֲדָשָׁה דְּלֹא כְּקֶצֶת נָשִׁים שֶׁמְּהַפְּכִין אוֹתָהּ עַל צַד הַשֵּׁנִי שָׁם. וְשָׁמַעְתִּי שֶׁאוֹכְלִים חָלָב וְאַחַר כָּךְ בָּשָׂר, דְּלֹא כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ הַמַּלְאָכִים אֵצֶל אַבְרָהָם שֶׁאָכְלוּ בָּשָׂר בְּחָלָב, שֶׁבַּצָּבוּר זֶה נִתְּנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. וְדוֹ"ק:

א (ב) **אֲסוּרָה.** [הַטַּעַם בְּסָפֵק הַחִנּוּךְ] (סִימָן שט"ו) [מִצְוָה רח"צ] כְּדֵי שֶׁיִּזְכְּרוּ יִשְׂרָאֵל הַנִּסִּים הַגְּדוֹלִים שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם וִירַבְּרוּ בָּם וְיוֹדִיעוּם לִבְנֵיהֶם,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַב סַעֲדְיָה גָּאוֹן (בסידורו עמ' קצא) שֶׁבַּעֲשָׂרֶת הַדִּבְּרוֹת כְּלוּלָה כָּל הַתּוֹרָה] וְיָרְדוּ מִן הָהָר לְבֵיתָם לֹא מָצְאוּ מָה לֶּאֱכֹל תֵּכֶף כִּי אִם מַאֲכָלֵי חָלָב, כִּי לְבָשָׂר צָרִיךְ הֲכָנָה רַבָּה לִשְׁחֹט בְּסַכִּין בָּדוּק כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' וּלְנַקֵּר חוּטֵי הַחֵלֶב וְהַדָּם וּלְהַדִּיחַ וְלִמְלֹחַ וּלְבַשֵּׁל בְּכֵלִים חֲדָשִׁים כִּי הַכֵּלִים שֶׁהָיוּ לָהֶם מִקֹּדֶם שִׁבְּשָׁלוּ בָּהֶם בְּאוֹתוֹ מֵעֵת לְעֵת נָאְסְרוּ לָהֶם, עַל כֵּן בָּחֲרוּ לָהֶם לְפִי שָׁעָה מַאֲכָלֵי חָלָב, וְאָנוּ עוֹשִׂין זֵכֶר לָזֶה*): (יג) **בְּיוֹם רִאשׁוֹן וְכוּ'.** גַּם נוֹהֲגִין (יפ) בְּקֶצֶת מְקוֹמוֹת לֶאֱכֹל דְּבַשׁ וְחָלָב, מִפְּנֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשְׁלָה לִדְבַשׁ וְחָלָב כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שיה"ש ד יא) 'דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ' וְגוֹ': (יד) **כְּמוֹ הַשֵּׁנִי תַּבְשִׁילִין וְכוּ' כֵּן אוֹכְלִים וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֵׁם שֶׁבְּפֶסַח עוֹשִׂין זֵכֶר לַקָּרְבָּן כֵּן אָנוּ צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת בְּשָׁבוּעוֹת זֵכֶר לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁהָיוּ מְבִיאִין, וְעַל כֵּן אוֹכְלִים מַאֲכָלֵי חָלָב וְאַחַר כָּךְ מַאֲכַל בָּשָׂר, וּצְרִיכִין לְהָבִיא עִמָּהֶם שְׁנֵי לֶחֶמִים דְּאָסוּר לֶאֱכֹל בָּשָׂר וְחָלָב מִלֶּחֶם שֶׁהָיוּ מְבִיאִין, וְעַל כֵּן אוֹכְלִים מַאֲכָלֵי חָלָב וְאַחַר כָּךְ מַאֲכַל בָּשָׂר, וּצְרִיכִין לְהָבִיא עִמָּהֶם שְׁנֵי לֶחֶמִים דְּאָסוּר לֶאֱכֹל בָּשָׂר וְחָלָב מִלֶּחֶם אֶחָד, וְיֵשׁ בָּזֶה זִכָּרוֹן לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם: (טו) **שְׁתֵּי לֶחֶם וְכוּ'.** וְלָכֵן נָהֲגוּ (יפ) לֶאֱפוֹת לֶחֶם אֶחָד עִם חֻמְאָה, דְּאָז בְּוַדַּאי יִצְטָרֵךְ לְהָבִיא לֶחֶם אַחֵר לֶאֱכֹל עִם בָּשָׂר, (יפ) וְיִזָּהֵר אָז לְהַסִּיק הַתַּנּוּר בֵּין לֶחֶם לְלֶחֶם, וְגַם צָרִיךְ מַרְדָּה חֲדָשָׁה, דְּלֹא כְּמִקְצָת נָשִׁים שֶׁמְּהַפְּכִין אוֹתָהּ עַל צַד הַשֵּׁנִי דְּהָא בָּלוּעַ מֵעֵבֶר אֶל עֵבֶר מִשְּׁמְנוּנִית: (טז) **עַל הַשֻּׁלְחָן.** וְיִזָּהֵר לִקַּח (יח) מִפָּה אַחֶרֶת כְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל בָּשָׂר. וְאֵין צָרִיךְ לְהַפְסִיק בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן (טו) אִם אֵינוֹ אוֹכֵל גְּבִינָה קָשָׁה, אֶלָּא יִקַּח פִּיו מָיִם וְיָדַיִם כִּדְאִיתָא בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן פ"ט (ס"ב): (יז) **זִכָּרוֹן לְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם.** וְאִם כֵּן יִהְיוּ שֶׁל חִטִּין דְּגִמַּת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (מש"ז ס"ג) יֵשׁ לְזַהֵר בְּעִנְיַן מַאֲכָלֵי בָּשָׂר וְחָלָב בְּכָל מַה שֶּׁנִּזְהָרִין בְּכָל הַשָּׁנָה הַמְבֹאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן פ"ח וּפ"ט, וְשֶׁלֹּא לָצֵאת שְׁכָרָם בְּהֶפְסֵדָם. עוֹד כָּתַב (מש"ז סק"א) בְּנֶפֶשׁ בִּרְכַּת הַפְּטָרָה עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה כוּ', אֶת יוֹם חַג סִימָן תק"ח וּתק"ט: (ה) **שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר.** דִּנְתַקְלְקֵל בְּיוֹם טוֹב (ג) אוֹ שֶׁלֹּא הִסְפִּיק לוֹ הַשָּׁעָה. וּמִשְּׁמַע דְּבֶאֱכֹל נֶפֶשׁ גּוּפֵיהּ מֵאֵי לְדַעַת הַמְחַבֵּר אֲפִלּוּ בְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵאֶתְמוֹל, (ג) וּמִיהוּ בְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ בְּפַעַם אַחַת לְיָמִים רַבִּים גַּם לְהַמְחַבֵּר אָסוּר, בְּדָבָר שֶׁטּוֹב מֵאֶתְמוֹל וְלֹא יָפִיג טַעְמוֹ, וּכְדִלְקַמָּן סִימָן תק"י סָעִיף ג' (בה"ל ד"ה אין) עַיֵּן שָׁם, וְעַל יְדֵי שִׁנּוּי מִשְׁמַע מֵהַגְרַ"א דְּשָׁרֵי: (ו) **מֵאֶתְמוֹל.** אֲבָל אִם אֶפְשָׁר

הערת המשנ"ב בספרו ליקוטי הלכות (הנדפס בשנת תרפ"ב) בסוף פ"ט דחולין:

*) וְטַעַם זֶה הוּא שֶׁיֵּשׁ רַק אַלְבָּא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה דִּסְבִירָא לַהּ דְּתוֹרָה נִתְּנָה לָנוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְלֹא בְּשַׁבָּת, כֵּן אִיתָא בְּפִרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בְּפֶרֶק מ"ו:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יפ) חק יַעֲקֹב (סק"ט) בְּשֵׁם הַכָּלְבּוֹ (סי' נב): (יפ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (יג) שָׁם: (יד) אַחֲרוֹנִים: (טו) דְּאִם אוֹכֵל גְּבִינָה קָשָׁה צָרִיךְ לְהַפְסִיק בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן, וְיִמְתִּין שֵׁשׁ שָׁעוֹת [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ז)]:

א (ג) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ותנן): (ד) רַשְׁ"י בֵּיצָה כ"ח עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל (מַעֲבִיר) [הֲלָכָה]: (ג) אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תצה

ד הָרא״ש בְּרִישׁ פֶּרֶק ג׳ דְּבֵיצָה (סי׳ א) וּבְיָרוּשַׁלְמִי (פ״א ה״י) מְסַיְּיעֵי לְהוּ אַקְרַאי.

(ז) וְיֵשׁ מַחְמִירִין אֲפִלּוּ בְּאֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ (ח) כֹּל (כ) שֶׁאֵינוֹ מֻפְנֶה (ט) טַעַם כְּלָל אִם עֲשָׂאוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב (אור זרוע הל׳ פסח סי׳ רמח) ומהרי״ל (מנהגים)). * מֵיהוּ אִם לֹא עֲשָׂאוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְיֵשׁ בּוֹ צָרְכּוֹ יוֹם טוֹב, (י) מֻתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי (ג) שִׁנּוּי (ספר מצוות גדול (לאוין עה) ור״ן): ב (יא) ד[ז]קְצִירָה (ל) [ד] וּטְחִינָה וּבְצִירָה (יב) וּסְחִיטָה וְצִידָה, אַף עַל פִּי שֶׁהֵם מְלָאכֶת אֹכֶל נֶפֶשׁ (יג) אֲסָרוּם חֲכָמִים:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [ד] **וּטְחִינָה.** עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן בְּשו״ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּתַב יָד חֵלֶק אֹרַח חַיִּים (ח״ב סִימָן (י״ד) [י״ג] בְּעִנְיַן הַמִּנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ בְּיוֹם טוֹב לָקַחַת חַלּוֹת דָּקוֹת וּלְטָבְלָן בּוֹ פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא שֶׁיֹּאכַל אַחַר רוֹצֶה לֶאֱכֹל, שֶׁדָּבָר מִן הַחֻלּוֹת הֲרֵי כְּמֻשְׁקֶה הֵיוֹצֵא מִזֵּיתִים וַעֲנָבִים שֶׁאָסוּר אַף בְּעוֹמְדִים לַאֲכִילָה וְכָתַב דָּזֶה אֵינוֹ דִּוְדָאֵי לִטְבֹּל הַפַּת מֵתֹר דְּהֲרֵי מֻשְׁקֶה הַבָּא לְאָכֹל וְעָדִיף מִיָּהּ דְּהֲרֵי אֹכֶל הַבָּא לֶאֱכֹל דְּאֵיתֵיהּ בְּגַמָּרָא. אַךְ בְּלֹא פַּת יֵשׁ הַתֵּר דְּרַוְקָא בִּזְמַן שֶׁדְּבוּקִים בְּבַעֲנָרָת וְצָרִיךְ כּוֹי כְּדְאֵיתֵיהּ בְּסִימָן שכ״א כּוֹי עַיִן שָׁם, וְעַיִן בְּסִימָן שכ״א (ס״ג) וּבְמָגֵן אַבְרָהָם שָׁם (ס״ק ט״ו):

בַּאֵר הַיטֵב

כִּי מִתּוֹךְ הַשְּׂבִיעָה מַעֲסְקֵי הָעוֹלָם יִהְיוּ פְּנוּיִים לַעֲסֹק בָּהֶם]. וְכֹל שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ אָסוּר לוֹמַר לְאַיְנוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹתוֹ. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ותנן) וְעַיִן רֵישׁ סִימָן תקמ״ג: (ג) **שִׁנּוּי.** וּמַהֵאי טַעְמָא יֵשׁ לְבַטֵּל פֵּרוֹת הַיְבֵשִׁים קֹדֶם יוֹם טוֹב שֶׁהֵם טוֹבִים יוֹתֵר כְּשֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ מֵאֶתְמוֹל. שלה״ (מסכת סוכה פרק נר מצוה אות כא): (ג) **שִׁנּוּי.** וּמֻתָּר לְכַתְּחִלָּה לְהַמְתִּין עַד יוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשִׁנּוּי. וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב מַהֲרִי״ל (מנהגים) לְלוֹשׁ הָרֵימְזָל״ש אוֹ לְאַקְשִׁי״ן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב דְּהַיְנוּ יוֹתֵר טוֹבִים, וְגַם אָסוּר לְדוֹךְ שְׁקֵדִים בְּיוֹם טוֹב לְהוֹצִיא מֵהֶן חֶלֶב כִּי אִפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מִבְּעֶרֶב יוֹם טוֹב אַף שֶׁמַּפְּיג קְצָת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): ב (ז) **וּטְחִינָה.** הַשַּׁעַם לְפִי שֶׁהָאָדָם רָגִיל לִקְצֹר שַׁדֵּהוּ וְלִבְצֹר כַּרְמוֹ כְּאֶחָד, וְלִדְרֹךְ כָּל עֲנָבָיו כְּאֶחָד וְלִטְחֹן הַרְבֵּה בְּיַחַד, וְחִשּׁוּ חֲכָמִים שֶׁאִם הָיוּ מַתִּירִים בְּיוֹם טוֹב הָיָה קוֹצֵר כָּל שָׂדֵהוּ וּבוֹצֵר כָּל כַּרְמוֹ וְדוֹרֵךְ כָּל עֲנָבָיו וְיַמְנֵּע מִשְּׁמֹחַת יוֹם טוֹב, וְכֵן צִידָה אָסְרוּ מַהֲאי טַעְמָא. וְכָתַב בְּמַהֲרִי״ל (שם) בְּיוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח מֻתָּר לִטְחֹן מַצָּה אֲפִירָה דְּאֵין (סק״ג):

בְּאוּר הֲלָכָה

עוֹשֶׂה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. אֲבָל בְּדָבָר שֶׁדָּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ לְיָמִים רַבִּים אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמְחַבֵּר צָרִיךְ שִׁנּוּי. וְכָל זֶה כְּשֶׁלֹּא הָיָה מֻפְנֶה עוֹשֶׂה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֲבָל אִם הָיָה מֻפְנֶה טַעַם מֻתָּר אַף בָּזֶה שֶׁלֹּא עַל יְדֵי שִׁנּוּי [כָּל זֶה מִבֵּאוּר הַגְּרַ״א]. וְהִנֵּה לְפִי זֶה אָנוּ מַכְרִחִין לוֹמַר דְּמַה שֶׁאוֹסֵר הַמְחַבֵּר בְּסִימָן תק״ו (ס״ח) לַעֲשׂוֹת שָׁאוּר בְּיוֹם טוֹב כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי, הוּא מִשּׁוּם שֶׁדָּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹתָן לְיָמִים הַרְבֵּה:

* מֵיהוּ אִם לֹא עֲשָׂאוֹ וְכוּ׳ עַל יְדֵי שִׁנּוּי. וְנִרְאֶה עַל זֶה סְמָ״ג וְרַ״ן.

טָעוּת סוֹפֵר הוּא דְּלִדְעַת הָרַ״ן (ו: ד״ה ואיכא למ״ד) מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלֹא שִׁנּוּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ״א, וְזֶה דַּעַת הַמְחַבֵּר דְּלֹא הִזְכִּיר כְּלָל חוּמְרָא לְעִנְיַן אֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ מְשֻׁמַּע דִּבְכָל גְּוָנֵי שְׁרִי. וְדִבְרֵי הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה בְּעִנְיָן זֶה (סק״ב) צָרִיךְ עִיּוּן בְּתַרְתֵּי, אֶחָד דְּמַשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּלִדְעַת הַמַּחְמִירִים אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי לֹא מְהַנֵּי וּסְמָ״ג הוּא מַהַמַּקְלִין, וְכֵן מַשְׁמַע דְּהַסְּמָ״ג הוּא הַמַּחְמִיר וּלְדַעְתָּהּ רִאשׁוֹנָה אֲפִלּוּ שִׁנּוּי לֹא בָּעֵי. גַּם מַשְׁמַע מִנֵּיהּ שָׁם לְכַאוֹרָה דְּהַסְּמָ״ג, וְרַ״ן בְּחִדָּא שִׁיטָתָא קַיְימִי וּבְאֶמֶת זֶה אֵינוֹ וְכֵנ״ל. וְנִרְאֶה לִי לְתָרֵץ דְּבֶאֱמֶת לְדַעַת מַהֲרִי״ל וְאוֹר זָרוּעַ סוֹבֵר הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה דְּאִינְהוּ סְבִירִי לְהוּ אֲפִלּוּ שִׁנּוּי לֹא מְהַנֵּי [וּבְמֶלְחָ אִפְשָׁר דְּהַגְלוּ חֲכָמִים מִשּׁוּם דְּאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל תַּבְשִׁיל בְּלִי מֶלַח], וּלְדַעַת הָרַ״ן דְּהוּא דַּעַת הַמְחַבֵּר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ״א אֲפִלּוּ שִׁנּוּי לֹא בָּעֵי, וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב מִתְּחִלָּה וְיֵשׁ מַחְמִירִין הַיְינוּ דַּעַת אוֹר זָרוּעַ וּמַהֲרִי״ל דַּאֲפִלּוּ שִׁנּוּי לֹא מְהַנֵּי. וּמַה שֶּׁכָּתַב אַחַר כָּךְ מֵיהוּ אִם לֹא עֲשָׂאוֹ וְכוּ׳, רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּדַיְיקַבָּד יֵשׁ לְסָמְךָ אְדַעַת הַסְּמָ״ג וְיֵשׁ לְהָקֵל עַל כָּל פָּנִים. [וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּדִרְכֵי מֹשֶׁה וְכֵן כָּתַב הָרַ״ן הַיְינוּ דְּבָזֶה שִׁוּוּ תַּרְוַיְיהוּ דְּיֵשׁ לְהָקֵל עַל כָּל פָּנִים עַל יְדֵי שִׁנּוּי וְשֶׁלֹּא כְּדַעַת הַמַּחְמִירִים]. וּלְפִי זֶה אֵין לְהָקֵל לְכַתְּחִלָּה לְהָנִיחַ עַל יוֹם טוֹב וְלַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי שִׁנּוּי מַה שֶּׁהָקֵל מִתְּחִלָּה לְהָנִיחַ עַל יוֹם טוֹב וְלַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי שִׁנּוּי, דְּלִדְעַת מַהֲרִי״ל אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח מִן הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַעֲשׂוֹתוֹ מֵאֶתְמוֹל (ד) הֲרֵי הוּא כְּשֶׁאָר מְלָאכוֹת וְאָסוּר מִן הַתּוֹרָה: (ז) **וְיֵשׁ מַחְמִירִין וְכוּ׳.** (ה) מִדְּרַבָּנָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו כָּל הַיּוֹם בְּמְלָאכוֹת וְיִמָּנַע מִשִּׂמְחַת יוֹם טוֹב: (ח) **כֹּל שֶׁאֵינוֹ מֻפְנֶה.** דְּלִישָׁה וַאֲפִיָּה וּשְׁחִיטָה וּבִשּׁוּל אִם עֲשָׂאָן בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב (ו) יֵשׁ בָּהֶם חָסְרוֹן טַעַם, שֶׁאֵין לֶחֶם שָׁנִּפּוֹשׁ וְנָאֶפֶה הַיּוֹם כְּלֶחֶם שֶׁנִּפּוֹשׁ וְנָאֶפֶה מֵאֶתְמוֹל, וְלֹא תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַיּוֹם כְּתַבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל מֵאֶתְמוֹל, וְלֹא בָּשָׂר שֶׁנִּשְׁחַט הַיּוֹם כְּבָשָׂר שֶׁנִּשְׁחַט מֵאֶתְמוֹל וּלְהָכִי לֹא גָּזְרוּ בָּהֶם, אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ קִלְקוּל טַעַם וְהָפְסֵד אִם נַעֲשָׂה מֵאֶתְמוֹל לְמָה לִיהּ לַעֲשׂוֹתָן בְּיוֹם טוֹב, וְכָתְבוּ (ו) הָאַחֲרוֹנִים דְּנָקְטִינַן לְמַעֲשֶׂה כְּסָבְרָא זוֹ. וְכָתְבוּ עוֹד דְּלִפְלֵי דַּעֲה זוֹ אָסוּר לָלוּשׁ בְּיוֹם טוֹב וּרְיָמְזָל״ש (שָׁקוֹרִין לְאַקְשִׁי״ן) (ט) שֶׁאֶפְשָׁר הַנְּלוּשִׁים מִבְּעוֹד יוֹם טוֹבִים בְּיוֹתֵר. וְכֵן אָסוּר לְבַשֵּׁל פֵּרוֹת יְבֵשִׁים בְּיוֹם טוֹב שֶׁהוּא יָדוּעַ שֶׁהַמְבֻשָּׁלִים מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב טוֹבִים הֵם יוֹתֵר לַאֲכִילָה אַחַר כָּךְ בְּיוֹם טוֹב. (ט) מֵיהוּ אִם לֹא הָיָה לוֹ שְׁהוּת מִקֹּדֶם לְבַשֵּׁל וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁלֹּא הָיָה לוֹ הַפֵּרוֹת מִקֹּדֶם בְּוַדַּאי מֻתָּר לְבַשְּׁלָם בְּיוֹם טוֹב, וְכֵן לְעִנְיַן לִישָׁה הַנ״ל: **(ט) טַעַם כְּלָל.** מַשְׁמַע דְּאִם מֻפְנֶה טַעַם אֲפִלּוּ בְּמִקְצָת שְׁרִי לְכֻלֵּי עָלְמָא. וּבְמַהֲרִי״ל (מנהגים) כָּתוּב שֶׁאָסוּר לְדוֹךְ שְׁקֵדִים בְּיוֹם טוֹב לְהוֹצִיא מֵהֶן חֶלֶב מִדְּהָיָה אֶפְשָׁר לִיהּ לְדוֹךְ מֵאֶתְמוֹל, אַף עַל פִּי שֶׁמַּפְּיג טַעַם קְצָת. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמִשּׁוּם הָכִי הָחְמִיר בָּזֶה דְּדָמֵי קְצָת לִסְחִיטַת פֵּרוֹת דְּאָסוּר. וּמִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי שִׁנּוּי (י) נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַתִּיר: (י) **מֻתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי שִׁנּוּי.** וְאִם לֹא עֲשָׂאוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מִפְּנֵי אֵיזֶה אֹנֶס (יא) מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלִי שִׁנּוּי. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר לְהַמְתִּין לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וּכְסָפֵר בְּגִדֵי יֶשׁ (יב) מְפַקְפֵּק עַל זֶה, אָכֵן אִם אֵין לוֹ שְׁהוּת קֹדֶם יוֹם טוֹב (יג) בְּוַדַּאי יֶשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה: **ב (יא) קְצִירָה וְכוּ׳.** וְהוּא הַדִּין (יד) דִּישָׁה וְהַרְקָדָה וּכְהָאי גַּוְונָא: **(יב) וּסְחִיטָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר לִסְחֹט הַפֵּרוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן שִׁמְנָן וְיֵינָן (טו) לַאֲכִילָה בְּיוֹם טוֹב: **(יג) אֲסָרוּם חֲכָמִים.** דְּמִן הַתּוֹרָה כָּל מְלָאכָה שֶׁהוּא בְּאֹכֶל נֶפֶשׁ מֻתָּר, אֶלָּא חֲכָמִים אָסְרוּ (טז) דְּבָרִים שֶׁהֵם עֲבוֹדָה רַבָּה כְּגוֹן הָנֵי, שֶׁהָאָדָם רָגִיל לִקְצֹר שָׂדֵהוּ וְלִבְצֹר כַּרְמוֹ כְּאֶחָד, וְלִדְרֹךְ כָּל עֲנָבָיו כְּאֶחָד וְלִטְחֹן הַרְבֵּה בְּפַעַם אַחַת, וְאִם כֵּן יִטְרַד כָּל הַיּוֹם בַּעֲבוֹדָתוֹ וְיִמָּנַע מִשִּׂמְחַת יוֹם טוֹב, וְלָכֵן אָסְרוּ חֲכָמִים, (יז) וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר, וְהִנִּיחוּ בְּהֶתֵּרָן רַק דְּבָרִים שֶׁמִּפְּתָמָא הֵן רַק לְצָרְכּוֹ אֲכִילַת יוֹם טוֹב. (יח) [ב]וְהָרַבֵּה פּוֹסְקִים חוֹלְקִין וְסוֹבְרִין דִּמְלָאכָת עֲבוֹדָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כְּמוֹ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מֻפְנֶה טַעַם כְּלָל וַאֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר עַל יְדֵי שִׁנּוּי, **וּכְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל** (סק״ב) **מִסְתַּפֵּק בָּזֶה:** (יט) כֵּן מַשְׁמַע בְּשֶׁ״ס בֵּיצָה י״ד (ע״א) וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז (ס״ה): (יב) דַּהְלָא לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת בִּמְגִלָּה ז׳ עַמּוּד ב׳ (שם) מִלְאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מִבְּעוֹד יוֹם מִן הַתּוֹרָה אָסוּר לַעֲשׂוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב וְכֵן דַּעַת רַשַׁ״י רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָרִין (כג: ד״ה אין צרין). וְאַף דִּכְאַר בְּשֶׁ״ס (יד:) לְהַדְיָא גַּבֵּי מֶלַח דִּמְהַנֵּי שִׁנּוּי וְאַף דְּפָשַׁע דְּהָא יָדַע מִקֹּדֶם שֶׁיִּהְיֶה צָרִיךְ לְמֶלַח, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹמַר דָּזֶה דָּזֶקָא דְּיַעֲבֵד אֲבָל לֹא לְכַתְּחִלָּה לְהַנִּיחַ עַל יוֹם טוֹב: **ב (יג) פְּשׁוּט:** **(יד) פּוֹסְקִים:** **ב (יז) קְצִירָה וּסְחִיטָה בְּוַדַּאי לְצַלְיָ עִלְמָא אָסוּר מִן הַתּוֹרָה** וְכִדְמוּכָח בַּחֲגִיגָה דף י״ז (י״ח) עַמּוּד א׳ עַיִן שָׁם וְחָמֵד מֹשֶׁה (סק״ב)]: **(טו) פּוֹסְקִים:** **(יח) אַחֲרוֹנִים:** **(יט)** ט״ז (סק״ב) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ט) בְּשֵׁם רַשַׁ״ל (ים של שלמה פ״ג סי׳ א), וְכֵן הוּא דַּעַת כַּמָּה רִאשׁוֹנִים וְכִדְעַת הַיְרוּשַׁלְמִי (פ״א ה״י), וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״א בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (עבהי״ק בית מועד ש״א סי׳ א). וּבְחָמֵד מֹשֶׁה (שם) חָזַק סְבָרָא זוֹ גַּם מִשַּׁ״ס דִּילֵן חֲגִיגָה דף (י״ז) [י״ח] עַמּוּד א׳ דְּקָפָרִיךְ שָׁם הַגְּמָרָא קְצִירָה בְּיוֹם טוֹב מִי שְׁרֵי [וְהֵינוּ לְמַאן דְּאִית לִיהּ מִתּוֹךְ גַּם בִּשְׁאָרֵי דְּבָרִים חוֹרֶץ מֵהוֹצָאָה וְהַבָּרָה]. אֶלָּא שֶׁכָּאֶמֶת דְּשָׁם בְּסוּגְיָא מְבֹאָר דְּגַם בְּחֹל הַמּוֹעֵד הוּא מֵהַתּוֹרָה בְּאִסּוּר מְלָאכָה, וּכְבָר עָמְדוּ עַל זֶה הָרִאשׁוֹנִים וְחִלְקוּ בְּדָבָר, וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן גַּם לְעִנְיַן יוֹם טוֹב עַצְמוֹ, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ו) כתב: אסור לבשל ביום טוב דברים שאין בהם הפסד ולא חסרון טעם אם היה מבשלן מערב יום טוב, וכן אסור ללוש ביום טוב דבר שאין בו שום קלקול טעם אם היה נילוש מערב יום טוב כגון מה שקורין בלשון אשכנז וורי״מזלי״ן ובארצינו לאקשי״ן שהישנים יותר טובים וכן כל כיוצא בזה. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ט) כתב שדברים אלו אסורים מדרבנן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah